

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-636611-IV/09/MN

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 19.01.2010 r.

Pan Aleksander Grad
Minister Skarbu Państwa
ul. Krucza 36/Wspólna 6
00-522 Warszawa

Wzajemnie szanując się

W związku z napływającymi skargami do Rzecznika Praw Obywatelskich, dotyczącymi bezpodstawnej odmowy wydawania decyzji potwierdzających prawo do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej, pragnę zwrócić uwagę Pana Ministra na poruszane przez wnioskodawców kwestie.

We wnioskach kierowanych do Rzecznika, skarżący podnoszą, iż wbrew obowiązującym regulacjom prawnym wojewodowie uzależniają wydanie decyzji potwierdzającej prawo do rekompensaty od wskazania numeru PESEL. Numer ten jest bowiem podstawą wpisu w systemie informatycznym SIR, prowadzonym przez Ministerstwo Skarbu Państwa, którego dane są przekazywane do Banku Gospodarstwa Krajowego wypłacającego przyznane rekompensaty.

Należy zauważyć, iż warunki uzyskania rekompensaty określa ustawa z dnia 8.07.2005r. *o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz.U.05.169.1418 z późn. zm.). Zgodnie z art. 2 i 3 w/w ustawy prawo do rekompensaty przysługuje tylko obywatelom polskim. Wśród dokumentów, które należy dołączyć do wniosku według art. 6 w/w ustawy są dowody świadczące o posiadaniu obywatelstwa polskiego. Do takich dowodów zalicza się dokumenty tożsamości. Nie wszyscy jednak uprawnieni do rekompensaty posiadają polskie dokumenty tożsamości z numerem PESEL. Niejednokrotnie obywatele polscy przebywający za granicą posiadają paszporty tymczasowe wystawione przez konsula lub decyzje o poświadczeniu obywatelstwa polskiego. Dokumenty te mogą nie zawierać numeru PESEL. Zgodnie bowiem z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 13.07.2006 r. *o dokumentach paszportowych* (Dz.U.06.143.1027 z późn. zm) w szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się wydawanie przez konsula paszportu tymczasowego bez zamieszczania w tym paszporcie numeru PESEL.

Wprowadzie przepisy ustawy z dnia 10.04.1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz.U.06.139.993 z późn. zm.), nie przewidują nadania takiego numeru tylko

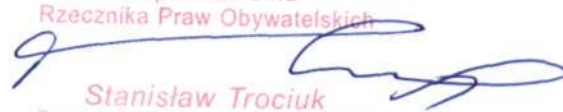
obywatelom przebywającym w kraju, jednakże Polacy mieszkający za granicą nie mają obowiązku jego posiadania. Z informacji pozyskanych przez Rzecznika wynika, iż w związku z toczącym się postępowaniem w sprawie potwierdzenia prawa do rekompensaty niektórzy wnioskodawcy występowali do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o nadanie numeru PESEL w trybie art. 31b w/w ustawy, jednakże decyzje były negatywne. Na tej podstawie można bowiem uzyskać numer PESEL, jeśli odrębne przepisy przewidują potrzebę jego posiadania, a do takich nie należy ustawa o *realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej*.

Za nieprawidłową należy zatem uznać praktykę wojewodów żądania od wszystkich wnioskodawców numeru PESEL. Należy bowiem zauważyć, iż zgodnie z art. 19 ust. 4 pkt 3 ustawy o *realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej*, rejestry wojewódzkie i rejestr centralny może zawierać numer PESEL - ale gdy numer ten nie został nadany - numer paszportu, dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość. Nieposiadanie przez wnioskodawcę numeru PESEL nie powinno być kwalifikowane jako brak formalny wniosku, a tym bardziej stanowić podstawę decyzji odmawiającej potwierdzenia prawa do rekompensaty. Wpis do rejestru nie powinien być również uzależniony od wskazania numeru PESEL. Zauważyć należy, iż wymóg taki wynika jednak ze „Specyfikacji istotnych warunków zamówienia” na System Informatyczny Rejestrów SIR, obsługujący rejestr centralny i rejestry wojewódzkie, prowadzone przez Ministra Skarbu Państwa i wojewodów w formie elektronicznej.'

Reasumując należy stwierdzić, iż w świetle przepisów ustawy o *realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej*, wydanie decyzji potwierdzającej prawo do rekompensaty nie jest uzależnione od posiadania przez wnioskodawcę numeru PESEL. Nie powinno to stanowić również przeszkody dokonania wpisu w rejestrach wojewódzkich i centralnym. Zasadnym zatem wydaje się podjęcie przez Pana Ministra działań, mających na celu umożliwienie otrzymania rekompensaty przez wnioskodawców, którzy nie posiadają numeru PESEL.

Mając na uwadze przedstawione zagadnienia, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15.07.1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) uprzejmie proszę Pana Ministra o ustosunkowanie się do poruszonych kwestii.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

¹ <http://www.msp.gov.pl/download.php?s=1&id=517>